माझ्या मना बन दगड

हा रस्ता अटळ आहे !
अन्नाशिवाय, कपड्याशिवाय,
ज्ञानाशिवाय, मानाशिवाय.
कुडकुडणारे हे जीव
पाहू नको! डोळे शीव !
नको पाहू जिणे भकास;
ऐन रात्री होतील भास;
छातीमध्ये अडेल श्वास.
विसर यांना दाब कढ;
माझ्या मना बन दगड !

हा रस्ता अटळ आहे !
ऐकू नको हा आक्रोश,
तुझ्या गळ्याला पडेल शोष.
कानांवरती हात धर,
त्यातूनही येतील स्वर.
म्हणून म्हणतो ओत शिसे;
संभाळ, संभाळ, लागेल पिसे !
रडणाऱ्या, रडशील किती ?
झुरणाऱ्या, झुरशील किती ?
पिचणाऱ्या, पिचशील किती ?
ऐकू नको असला टाहो;
माझ्या मना दगड हो !

हा रस्ता अटळ आहे !
येथेच असतात निशाचर
जागोजाग रस्त्यावर.
असतात नाचत काळोखात;
हसतात विचकुन काळे दात;
आणि म्हणतात; ‘‘कर हिंमत,
आत्मा वीक, उचल किंमत !
माणूस मिथ्या, सोने सत्य;
स्मरा त्याला, स्मरा नित्य’’
भिशील ऐकून असले वेद;
बन दगड, नको खेद !

बन दगड आजपासून;
काय अडेल तुझ्यावाचून;
गालावरचे खारे पाणी
पिऊन काय जगेल कोणी ?
काय तुझे हे निःश्वास
मरणाऱ्यांना देतील श्वास ?
आणिक दुःख छातीफोडे
देईल त्यांना सूख थोडे ?
आहे दुःख तेच फार;
माझ्या मना कर विचार;
कर विचार; हस रगड;
माझ्या मना बन दगड !

हा रस्ता अटळ आहे !
अटळ आहे घाण सारी;
अटळ आहे ही शिसारी.
एक वेळ अशी येईल
घाणीचेच खत होईल !
अन्यायाची सारी शिते
उठतील पुन्हा; होतील भुते.
या सोन्याचे बनतील सूळ!
सुळी जाईल सारे कूळ.
ऐक टापा ! ऐक आवाज !
लाल धूळ उडते आज;
याच्यामागून येईल स्वार;
या दगडावर लावील धार !
इतके यश तुला रगड;
माझ्या मना बन दगड !